

8. gyakorlat

Vízmintha permanganátos kémiai oxigénigényének meghatározása (KOI_{PS})

Név, osztály: ..... Mérés dátuma: .....

Feladat

Ön a Regionális Szennyvíztisztító Telep kibocsátott vizét ellenőrző laboratóriumban dolgozik. A kibocsátott szennyvíz oxigénfogyasztást folyamatosan ellenőrizni kell. Az Ön feladata a telepről beérkező vízminták KOI_{PS} értékének meghatározása.

INFORMÁCIÓS LAP

A gyakorlat elvégzésére rendelkezésére álló idő: 5 óra

A beadás határideje:

0,0025 mol/dm³ $KMnO_4$ mérőoldat készítése

0,025 mol/dm³ $KMnO_4$ koncentrációjú oldatot hígítson tízszeresére! A hígításhoz lehetőleg ne ioncserélt vizet, hanem desztillált vizet használjon!

0,005 mol/dm³ $Na_2C_2O_4$ -oldat készítése

- Analitikai pontossággal mérjen be 0,67 g $Na_2C_2O_4$ -ot! Oldja fel egy 100,0 cm³-es mérőlombikban, majd töltsé jelig! Készítsen az oldatból tízszeres hígítást!
- Számítsa ki az oldat pontos koncentrációját!

A mérés kivitelezése

Vizsgálat

- Pipetázzon ki egy titrálólombikba 250 cm³ törzsoldatból 25,0 cm³ mintát! Hozott mintából, vagy csapvízből 100,0 cm³ vízmintát pipetázzon ki!
- Adjon hozzá 5 cm³ 1+4 hígítású kénsavat és késhegynyi forrkövet, majd forralja fel!
- A forrás megindulásakor adjon hozzá 8,00 cm³ 0,0025 mol/dm³ kálium-permanganát-mérőoldatot, tegye vissza, és enyhén forralja tovább!
- Pontosán 10 perc múlva adjon a forró oldathoz 10,00 cm³ 0,005 mol/dm³ koncentrációjú nátrium-oxalát-oldatot! Az oldat színtelenné válik.
- Titrálja meg az oldatot 0,0025 mol/dm³ kálium-permanganát mérőoldattal addig, amíg a halvány rózsaszín szín legalább fél percig megmarad!

Vakpróba

- A mintával azonos módon vakpróbát kell készíteni. Mindent a mintával megegyező módon végezzen annyi különbséggel, hogy a vizsgálatnál (előző részben) leírt 100 cm³ vízminta helyett 100 cm³ ioncserélt vizet mérjen be!

Faktorellenőrzés

- A vakpróba még meleg oldatához pipetázzon 10,00 cm³ 0,005 mol/dm³ koncentrációjú nátrium-oxalát-oldatot (ha szükséges újra melegítse 70–80 °C-ra), majd 0,0025 mol/dm³ kálium-permanganát mérőoldattal legalább 30 másodpercig megmaradó halvány rózsaszín színig titrálja!

Minden esetben három egyező titrálást végezzen!

Dokumentálás

Moláris tömegek: $M(\text{O}_2) = 32,0 \text{ g/mol}$
 $M(\text{Na}_2\text{C}_2\text{O}_4) = 134,0 \text{ g/mol}$

Mérési adatok:

KMnO ₄ névleges koncentrációja:	
Bemért Na ₂ C ₂ O ₄ tömege:	
Na ₂ C ₂ O ₄ térfogata:	
Hígítási arány (mérőlombik cm ³ /pipetta cm ³):	
Na ₂ C ₂ O ₄ koncentrációja:	
Kimért Na ₂ C ₂ O ₄ térfogata:	
A vízminta (pipetta) térfogata:	
Reagens térfogatok: KMnO ₄ :	
Na ₂ C ₂ O ₄ :	
1+4 H ₂ SO ₄	
KMnO ₄ fogyások a mintára:	1.
	2.
	3.
	Átlag:
KMnO ₄ fogyások a vakmintára:	1.
	2.
	3.
	Átlag:
KMnO ₄ fogyások a faktorozásra:	1.
	2.
	3.
	Átlag:

Reakcióegyenletek:

Számítások

Na₂C₂O₄ mérőoldat pontos koncentrációja

$$\bar{c}(\text{Na}_2\text{C}_2\text{O}_4) =$$

KMnO₄ mérőoldat faktorának meghatározása

$$f = \frac{8}{V_{\text{fakt}}} = \dots\dots\dots$$

KOI_{ps} számítása

$$\text{KOI}_{\text{ps}} = \frac{c_n(\text{KMnO}_4) \cdot \frac{V_0}{V_{\text{fakt}}} (V_{\text{minta}} - V_{\text{vak}}) \cdot \frac{5}{4} M(\text{O}_2)}{V_{\text{pipetta}}} \frac{\text{mg O}_2}{\text{dm}^3}$$

ahol	$c_n(\text{KMnO}_4)$	mol/dm ³	KMnO ₄ mérőoldat névleges koncentrációja
	V_{minta}	cm ³	a minta titrálásakor fogyott KMnO ₄ térfogata
	V_{vak}	cm ³	a vakpróba titrálásakor fogyott KMnO ₄ térfogata
	V_0	cm ³	az elméleti fogyás, 8,0 cm ³
	V_{fakt}	cm ³	a faktorozáskor ténylegesen fogyott KMnO ₄ térfogata
	$\frac{5}{4}$	–	KMnO ₄ – O ₂ anyagmennyiségének aránya
	$M(\text{O}_2)$	g/mol	az oxigén moláris tömege
	V_{pipetta}	dm ³	a meghatározáshoz használt minta térfogata

$$\text{KOI}_{\text{ps}} = \dots\dots\dots = \dots\dots\dots \frac{\text{mg O}_2}{\text{dm}^3}$$

Eredmény: a vízminta KOI_{ps} értéke: .....

Értékelés szempontjai

Az osztályzat meghatározása a mérés pontossága alapján történik.

További szempontok: felkészülés a feladatra,
a feladat szakszerű kivitelezése,
a beadás határidejének betartása,
a dokumentáció tartalmi vagy formai hiányossága.